

HÁROM PROJEKT EGY CÉL SZOLGÁLATÁBAN
A CSALÁDBARÁT MAGYARORSZÁG KÖZPONT NONPROFIT
KÖZHASZNÚ KFT.
TEVÉKENYSÉGÉNEK RÖVID BEMUTATÁSA -

Zombori Gábor

Szerző e-mail címe: zombori.gabor@csalad.hu

Zombori Gábor (2021): Három projekt egy cél szolgálatában. A Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. tevékenységének rövid bemutatása. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2021/2, 117-124.

Absztrakt

A Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (CSBM) Magyarország nemzetstratégiai céljait támogatva közreműködik a demográfiai fordulat elősegítésében, a családok, valamint az idősek támogatásával összefüggő feladatok megvalósításában és a női esélyegyenlőséggel kapcsolatos törekvések segítésében. A CSBM fő tevékenységeként a magyar családokat támogató kiemelt projekteket tervez és valósít meg, valamint működteti a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálatot (OKIT). A Társaság több nagy európai uniós finanszírozású kiemelt projekt megvalósulását segítette és segíti.

Abstract

THREE PROJECTS IN THE SERVICE OF ONE GOAL – A BRIEF PRESENTATION OF THE ACTIVITIES OF THE FAMILY-FRIENDLY HUNGARY CENTER NONPROFIT PUBLIC BENEFIT LTD.

The Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (CSBM, Family-Friendly Hungary Center Nonprofit Public Benefit Ltd.), which supports the national strategic goals of Hungary, contributes to the promotion of the demographic turn, the

implementation of tasks related to the support of families and the elderly, and the efforts related to equal opportunities for women. As the main activity of the CSBM, priority projects supporting Hungarian families are planned and implemented, and the National Crisis Management and Information Telephone Service (Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, OKIT) for victims of relationship violence and human trafficking operates. Currently, the Company carrying out major European-funded priority projects.

A Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (CSBM) jelenleg két nagy, Európai Unió finanszírozású projekt megvalósulását segíti – ezek:

- 1) „Családbarát ország” projekt;
- 2) „A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése” projekt.

A „Kriziskezelő szolgáltatások fejlesztése” projekt pedig nemrégiben eredményesen zárult.

Az alábbiakban e projektek rövid bemutatására kerül sor.

Családbarát ország

A Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (CSBM) zászlóshajó projektjének, a „Családbarát ország” (EFOP-1.2.6-VEKOP-17-2017-000001)

névre hallgató kiemelt projektnek célja, hogy a magyar társadalomban erősödjön és természetessé váljon a családbarát értékrend az élet minden színterén: a munkahelyeken, a szolgáltatások igénybevételenél és a közbeszédben.

Ennek érdekében a projekt keretein belül sokszínű tevékenységgel támogatja a családbarát szemlélet társadalmi szintű érvényesülését: a családokra és a családbarát attitűdökre vonatkozó kutatásokat végez, képzéseket tart (Családi életre nevelés képzés pedagógusoknak és a szociális szférában dolgozó szakembereknek; Idősügyi referens képzés; Bölcsődei, mini-bölcsődei intézményvezető képzés; Bölcsődei dajka tanfolyam; Napközbeni gyermekfelügyelet szolgálta-tást nyújtó személy részére tanfolyam), standardokat alakít ki és létrehozta a „Családbarát Hely” tanúsító védjegy kritériumrendszerét.

A Családbarát Hely tanúsító védjegy két kategóriában ítéltető oda: Munkahely- és Szolgáltató hely kategóriákban, a pályázó munkahelyek és szol-

gáztatások egy előszűrő kérdőív kitöltését követően helyszíni auditvizsgálat alá esnek. Pozitív megítélés esetén a CSBM határoz a Családbarát Hely cím odaítéléséről és kiállítja az ezt igazoló tanúsítványt. A minősítés kifejezi a szervezet családbarát szemléletű működés iránti elkötelezettségét, valamint garantálja a munkavállalók és/vagy a szolgáltatást igénybe vevők felé az ennek megvalósításáért tett alapvető intézkedések meglétét.

A Családbarát ország projekt keretében 12 kutatás zajlik, egységes rendszerbe illeszkedve. A vizsgálatok a magyar családok helyzetét, társadalmi integrálódását térképezik fel. A kutatásokból nyert ismeretek végső soron a családok megerősödését és a tervezett gyermekek megszületését támogatják. A kutatási alprojekt a fenti célokat szolgáló intézkedésekhez szállít információkat, melyekre építve hatékony családpolitikai intézkedések hozhatók.

A kutatások alapján feltérképezésre kerül, milyen a családok helyzete ma Magyarországon, továbbá vizsgálat tárgyát képezi, hogy milyen családtípusok, együttélési formák léteznek és mely problémák érintik leginkább a családok mindennapjait. Mindezek mellett a kutatások kiemelt figyelmet szentelnek azoknak a speciális társadalmi csoportoknak is, amelyek különleges figyelmet igényelnek. Az eddigi vizsgálatok alapján tudható, hogy a gyer-

mekvállalási hajlandóság két alapvető tényező függvénye: a stabilitás, a biztonságos jövőkép és a munka-magánélet egyensúlya képezi e két faktort. Ezekből fakadóan külön kutatási területet képez a munka-magánélet összeegyeztethetőségének vizsgálata és annak kimunkálása, hogy milyen eszköztárral lehet segíteni az élet e két területének.

De olyan szenzitív terület kutatása is a projekt részét képezi, mint a kapcsolati erőszak témaköre: a kutatások célja a kapcsolati erőszak általi érintettség felmérése, a témával kapcsolatos általános ismeretszint és attitűd feltérképezése, továbbá rizikófelmérés a kapcsolati erőszak jelenlegének sokszínűségét megfelelően reprezentáló, leíró kutatás keretében.

A kutatások lényege röviden:

Az idősök helyzetének és társadalmi beágyazottságának vizsgálata

Rendkívül szerteágazó és összetett kutatás, melynek egyik része egy 8000 fős kvantitatív (kérdőíves) lekérdezés. A mintavételben szereplők között idősek, idősdők (50 év felettek, 5000 fő és felnőtt korú nem idős (18-49 év) személyek is vannak (3000 fő), akiket az idősekről kérdeznek majd.

Egy 500 fős mintán, szintén kvantitatív vizsgálat keretében kerül feltérképezésre, hogy milyen az idősek foglalkoztatottsága, milyen lehetőségeik vannak az aktív, konstruktív időskor megélésre. Ennek a kérdésnek van egy speciális, az önfenntar-

tással kapcsolatos oldala és egy mentálhigiénés, egészségmegőrző vetülete is.

A nemzedékek közötti együttműködés lehetőségeit vizsgáló kvalitatív kutatás képezi a harmadik lábát e kutatási területnek, valamint az idősekkel foglalkozó szakértők körében is lesznek fókuszcsoportos vizsgálatok és magánemberek megszólításával is készül az időskorral kapcsolatos attitűdökről egy mélyebb elemzést lehetővé tevő kutatás. Vizsgáljuk továbbá a generációk együttélésének lehetőségeit.

Az örökbefogadás intézményrendszerének és az örökbefogadó családok helyzetének, szükségleteinek vizsgálata

E kutatás az örökbefogadás folyamatával, az örökbeadás és örökbefogadás stigmatizált voltával, a sikeres örökbefogadásokat támogató és nehezítő tényezőkkel, valamint az örökbefogadó családok helyzetével, jellemzőivel és speciális szükségleteivel kapcsolatos kérdéseket vizsgálja. Ez a kérdés ugyan a társadalom viszonylag szűk rétegét érinti, de hangsúlyos, hisz az örökbefogadás egyfelől azoknak a gyermekeknek nyújthatja a családi élet biztonságát, akiknek a vér szerinti szüleivel való kapcsolata akadályozott, másfelől azok számára biztosíthatja a családi élet teljességét, akiknek valamilyen okból nem lehet saját gyermekük, vagy több gyermeket szeretnének nevelni. A témában kvalitatív vizsgálatra kerül sor, szakértői fókuszcsoportos, valamint felnőtt örökbefogadottakkal, örök-

befogadni szándékozókcal, örökbefogadó és örökbeadó szülőkkel felvett egyéni interjúk formájában.

Kapcsolati erőszakot elszenvedők vizsgálata

Rendkívül érzékeny, kevésbé feltárt és nehezen vizsgálható terület a kapcsolati erőszakot elszenvedettek vizsgálata. Két nagymintás kutatás tartozik a témába: egy 5000 fős és annak egy 2000 fős almintája, melyek személyes kérdőívek kitöltésével vizsgálják, hogy milyen a kapcsolati erőszakról élő kép a társadalomban, milyenek a beállítódások, sztereotípiák a kérdéssel kapcsolatban. Egy 50 fős vizsgálat pedig olyanokat kérdezett, akik maguk is elszenvedték a kapcsolati erőszakot, ez meglehetősen szenzitív vizsgálat. A további kvalitatív rész egy összesen 100 fő fiatal felnőttre vonatkozó (18–25 évesek) kvalitatív adatfelvételtől állt, melynek célja a kapcsolati erőszakra vonatkozó attitűdök, vélekedések mélyebb megismerése. Ugyancsak e kutatás kapcsán került megvizsgálásra, hogy milyen a kapcsolati erőszak feltárásában és kiküszöbölésében résztvevő intézményrendszer működése, hogyan működik a jelzőrendszer és milyen fejlesztési pontok azonosíthatók.

Hungarostudy

A kilencvenes évek elején Kopp Mária professzor asszony indította el ezt a 3 évente ismétlődő és csak részleteiben változó vizsgálatssorozatot, mely eredetileg 20000 fős mintán készült, majd fokozatosan csökkent a vizsgált személyek száma

– a legutolsó Hungarostudy 2013-ban 2000 fős mintavétel volt. A kutatás fő célja a társadalom mentális állapotának és egészségmagatartásának, koherencia-érzésének vizsgálata. A jelen vizsgálat 8000 fő bevonásával, a korábbi Hungarostudy-k szerkezetét részben megőrizve zajlik, de lesznek új kérdések is, melyek elsősorban a családok társadalmi beágyazottságára vonatkoznak majd.

A családterápia hatásvizsgálata

E kutatás azt vizsgálja, hogy a családterápia mennyire hatékony eszköz a munkamagánélet egyensúlyzavarok helyreállításában. A vizsgálat során 30, főként kisgyermekes pár családterápiás folyamatának követése zajlik, kvantitatív eszközökkel, a pár két tagja mellett a terapeuta értékelését is beépítve az elemzésbe.

A további hat kutatás a munka-magánélet egyensúly kérdéseinek különböző vetületeit vizsgálja.

Gazdasági, civil, állami és egyházi szervezetek családbarátságának vizsgálata szakirodalomelemzés és interjúk kutatás révén

A szakirodalom feltárása arról ad képet, hogy Magyarországon és nemzetközi szinten milyen családbarát megoldások léteznek a munkáltatói területen és a szolgáltatások terén. Feltérképezésre kerül, hogy hol, mit jelent a család fogalma, mi a családbarátság definíciója, kritériumrendszere, és hogyan köthető ezek indikátorokhoz. 50 olyan szervezet vizsgálata is megtörténik, amely már korábban kapott

családbarát minősítést. A cím elnyerésének folyamata és a családbarátság adott szervezetnél való gyakorlati megvalósítása kerül feltérképezésre, mélyinterjúk vizsgálatlaltal. Ez kapcsolódik a projekt keretében megvalósuló Családbarát védjegy kialakításához, egy olyan kritériumrendszer megalkotásához, mely felöleli azokat a közös jellemzőket, amelyek az eddigi családbarát minősítések tartalmi lényegét adják.

A közszféra átvilágítása családbarátság szempontjából

Húsz fókuszcsoportban zajló kutatás országos mintavétellel. A vizsgálat kiterjedt arra, hogy az állam által fenntartott munkáltatóknál mi a családbarátság gyakorlata és melyek azok a pontok, ahol érdemes tovább fejlődni.

Család és munka, munka és anyaszerep összeegyeztetésének lehetőségei, jogszabályi környezet, fejlesztési irányok elemzése

Az előző két kutatás eredményeképp összegyűlt tapasztalatok és a fennálló szabályozás összevetésével készül egy szakpolitikai, jogszabályalkotási javaslatcsoomag, amely megmutatja a lehetséges továbblépési irányokat.

Az atipikus női foglalkoztatás és munkahelyi bölcsődék megvalósítási lehetőségei

A kutatás során 5000 munkáltatónál vizsgálják az atipikus női foglalkoztatás és a munkahelyi bölcsődék megvalósítási

lehetőségeit, panelvizsgálat jelleggel, kérdőíves formában.

Munkáltatók és munkavállalók „kétkarú” vizsgálata

E kutatás 1000 munkáltató és 1000 munkavállaló válaszainak figyelembevételével vizsgálja a családbarát munkahely kialakítását célzó lehetséges intézkedéseket, másrészt feltérképezi a munkavállalók igényeit, illetve az általuk érzékelt lehetőségeket.

Munkáltatók vizsgálata a családbarát munkáltatóvá válás útján

Az 1000 munkáltató keresztmetszeti vizsgálatának célkitűzése, hogy 2021-re, a projekt lezárásáig legalább 200 munkáltató családbarát minősítést nyerjen. Azonos eszköztárral félévente kerülnek monitorozásra e munkáltatók, amelyek szakmai támogatást is kapnak a családbarát munkahelyi intézkedések bevezetésében.

A projekt eddig ismertett feladatai mellett szakmailag támogatott két másik, hálózatépítő projektet (Nők a családban és a munkahelyen; Védőháló a családokért), valamint tevékenységi körében 2021-es indulással a Magyarországon született újszülöttek családjainak tájékoztató, az életkezdést támogató csomagot juttat el.

Egy pilot program keretében 1500 darab Kelengyecsomagot juttatott el hátrányos helyzetű szülő nőkhoz, illetve kis-

babáikhoz 2020 folyamán. A gondozáshoz feltétlenül szükséges termékeket tartalmazó, komplex, ún. kelengyecsomag a tájékoztató anyagok mellett hasznos gyermekgondozási termékeket tartalmazott. A funkcionálisan jól használható csomagot hátrányos helyzetben lévő családok vehették kézhez Ózd, Salgótarján és Bátonyterenye járásokban.

A projekt tevékenysége kapcsán a Társaság országos kommunikációs- és média-kampányokat bonyolít le, valamint a www.csalad.hu hírportál üzemeltetésével folyamatosan informálja a társadalmat a családtámogatási rendszerrel és a gyermekvállalást, gyermeknevelést segítő intézkedésekkel kapcsolatban, e mellett fesztiválokra való kitelepülések is színesítik tevékenységet. A projektről bővebb információk a www.csaladbaratorszag.hu oldalon találhatóak.

A „Kriziskezelő szolgáltatások fejlesztése” projekt

A „Kriziskezelő szolgálatok fejlesztése” elnevezésű, 2021. tavaszán lezárult (EFOP-1.2.4-VEKOP-16-2016-00001) projekt célja a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak hatékonyabb segítése, a súlyos krízishelyzetek kialakulásának megakadályozása volt, mely a „Kapsolj egyből” szlogen alatt futott.

A szakmai megvalósítás fő célkitűzése az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT), valamint a lelki elsősegély telefonszolgálatok fejlesztése volt. Ezen felül segítette a gyermekvédelmi jelzőrendszer különböző ágazataiban dolgozó, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szakemberek munkáját. A gyermekvédelmi jelzőrendszeri szakemberek 40 órás képzése nagy érdeklődés mellett zajlott. A projekt keretében létrejött a *Kapcsolj egyből* applikáció, valamint egy chat szolgáltatással is bővült a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott segítő tevékenység.

A lelki elsősegély telefonszolgálatok önkénteseinek felkészítése, továbbképzése is megtörtént, számukra szakmai konferenciákat, valamint szupervíziós alkalmakat biztosított a projekt. A projekt kommunikációs kampányának célja volt, hogy népszerűsítse az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) és a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége (LESZ) telefonszámait.

A Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (CSBM) által 2016 óta működtetett, egyebekben már 15 éve létező Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) Magyarországon az egyetlen olyan, államilag fenntartott, éjjel-nappal ingyenesen elérhető segélyvonal, amely kifejezetten a kapcsolati erőszak- és az emberkereskedelem áldozatainak nyújt hathatós segítséget a 06 80/20-55-20-as telefonszámon. Amennyiben valaki kapcsolati

erőszak vagy emberkereskedelem miatt kialakult akut krízishelyzetbe kerül, az OKIT koordinálásával lehetősége van biztonságot nyújtó, védett központokba történő elhelyezésre.

A lezárt projektről részletesebb információk a www.kapcsoljegybol.hu oldalon, valamint az azonos nevű Facebook oldalon olvashatók.

„A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése” projekt

„A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése” projekt (EFOP-1.9.5-VEKOP-16-2016-00001) célja a születéstől az iskolába lépésig tartó életkorban lévő gyermekek és családjaik hatékonyabb, magasabb színvonalú ellátáshoz és a szükségletekhez igazodó szolgáltatásokhoz való hozzájutásának biztosítása. Ennek érdekében legfontosabb feladata az egységes gyermekút kialakítása, amelyben a különböző ágazatokhoz tartozó szakemberek együttműködése és a továbbküldési utak pontosan szabályozottak. Lényeges célja a projektnek a kora gyermekkori intervencióban részt vevő szakemberek kompetenciáinak növelése, egységes szemléletük kialakítása. Fontos szempont továbbá a családokkal való partneri együttműködés kialakítása, a szülők fokozottabb bevonása, informálása, valamint a gyermekekkel foglalkozó szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, különös tekintettel a szolgáltatáshiányos területeken a megfelelő ellátási formák

biztosítására. A projekt kommunikációs tevékenységével a kisgyermekes családok tájékozottságának növelését és a szülői kompetenciák elmélyítését támogatja.

Fontos szempont továbbá a családokkal való partneri együttműködés kialakítása, a szülők fokozottabb bevonása, informálása, valamint a gyermekekkel foglalkozó szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.

A projekt kommunikációs tevékenységével a szakemberek és a kisgyermekes családok tájékozottságának növelését, a szülői kompetenciák elmélyítését támogatja.

A módszertani fejlesztések keretében kialakításra került ellátási út, az úgynevezett „*gyermekút*”, amelyben a különböző szakterületekhez tartozó szakemberek együttműködése pontosan szabályozott. Leírásra került továbbá az ágazatközi, az ágazaton belüli és az intézményen belüli interdiszciplináris teamtevékenység módszertana és a továbbküldési, jelzési utak meghatározása.

GYERMEKÚT

A projektben 23 módszertani anyag, kézikönyv került fejlesztésre. Kidolgozásra kerültek olyan fontos protokollok és irányelvek is, mint a koraszülöttek utógondozási irányelve, az iskolába lépést megelőző komplex vizsgálat protokollja, az óvodai fejlődéskövető szűrővizsgálatok rendszere és a mozgásterápiás protokoll. Fontos lépést jelent továbbá a kora gyermekkori intervenció területén a hazai fejlesztésű, egységes vizsgáló- és szűrési módszerek kidolgozása is, többek között a kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok által használt gyermekfejlődési kérdőív. Ezek mellett 22 típusú saját fejlesztésű, akkreditált, ingyenes képzés keretében eddig 8385 fő (köztük a köznevelési ágazatból 1617 fő, a szociális ágazatból 2787 fő, az egészségügyi ágazatból 3981 fő) képzése valósult meg.

Összességében a projekt megvalósulásának eredményeként egy hatékonyabban működő ellátórendszer, átlátható gyermekút jön létre, színvonalasabb és mindenki számára elérhető szolgáltatásokkal. A képzések eredményeként nőtt és egészségesebbé vált a kora gyermekkori intervencióban dolgozó szakemberek tudása, valamint a szülők képzésével az érintett családok tudatosabban, kompetensebben tudják támogatni gyermekeik erősségeit és ezzel a családok életminőségében is javulás áll be.